

CZĘŚĆ II. PATRIOTYZM GOSPODARCZY

Spis treści

1. Spis treści
2. Ujęcia patriotyzmu – przykład 1, czyli dyskurs nie do końca racjonalny
3. Ujęcia patriotyzmu – celem racjonalnego dyskursu, potrzebne definicje wstępne
4. Ujęcia patriotyzmu – przykład 2a, czyli konkurencja jedynie na rynku zewnętrznym
5. Ujęcia patriotyzmu – przykład 2b, czyli pułapka zrównoważonego rozwoju bez dobrej puenty
6. Ujęcia patriotyzmu – przykład 3, czyli lojalność względem własnego narodu
7. Ujęcia patriotyzmu – przykład 4, czyli przeciw, a nawet za
8. Ujęcia patriotyzmu – przykład 5, czyli patriotyzm nowoczesny
9. Ujęcia patriotyzmu – przykład 6, czyli interesariusze patriotyzmu gospodarczego 1/2
oraz ekonomia strukturalna w Niemczech
10. Ujęcia patriotyzmu – czyli ujęcie systemowe: interesariusze patriotyzmu gospodarczego 2/2
11. Ujęcia patriotyzmu – emocjonalne vs racjonalne
12. Racjonalny patriotyzm gospodarczy (RPG) – co to jest
13. Racjonalny patriotyzm gospodarczy (RPG) – składniki
14. Racjonalny patriotyzm gospodarczy (RPG) – znaczenie kapitału niematerialnego
15. Racjonalny patriotyzm gospodarczy (RPG) – znaczenie pracy ludzkiej
16. Racjonalny patriotyzm gospodarczy (RPG) – struktura produktu brutto – rysunek
17. Podstawowe wnioski

2. Ujęcia patriotyzmu – przykład 1, **czyli dyskurs nie do końca racjonalny**

Beata Szydło:

- „Promować wszystko to, co polskie, budować **polską markę**, kupować **polskie produkty(?)**, wspierać **polskie firmy(?)**” Na mecie powinien być **patriotyzm gospodarczy** przekładający się na **dobro ojczyzny**” – **Patriotyzm Gospodarczy / Puls Biznesu 2016**
- „Ze wzrostu korzystały zagraniczne firmy(?). Chcemy to zmienić. Coraz więcej mówi się o tym, że to właśnie polski kapitał i polskie firmy(?) są solą naszej(?) gospodarki, chcemy robić wszystko i wspierać je, żeby rozwijały się i konkurowały z najlepszymi” – **Krynica 2017**

3. Ujęcia patriotyzmu – celem racjonalnego dyskursu, potrzebne są definicje wstępne:

- **Naród Polski** – wg Konstytucji RP to wszyscy **obywatele** Polski.
- **Gospodarka narodowa** – w przyjętej retoryce dotyczy wyłącznie obszaru geograficznego i jest mierzona poprzez **PKB**; **jednakże dochód narodowy** – to dochód wytwarzany przez firmy polskie z kapitałem polskim [narodowe firmy polskie], mierzony jako **PNB** (**terminy wysoce niespójne**).
- **Gospodarka polska** – w przyjętej retoryce utożsamiana z **gospodarką narodową**;
- **Firmy polskie** – w przyjętej retoryce wszystkie firmy zarejestrowane w Polsce (por. art. 11 ust. 1 pkt 1 ustawy o podatku dochodowym), wytwarzające PKB.
- **Przedsiębiorca polski** – w przyjętej retoryce udziałowiec **firmy polskiej**, j.w. (por. art. 4 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej)
- **Produkt polski** – w przyjętej retoryce produkt, dystrybuowany (sic!) przez **firmę polską** (kod 590)

Pojęcia precyzujące, stosowane przez nas:

- **Narodowa firma polska** – **firma polska** z kapitałem polskim
- **Gospodarka obywatelska** – tworzona przez **naród / obywateli** danego państwa
- **Gospodarka rodzima (własna)** – tworzona przez **naród / obywateli** państwa na jego terytorium
- **Narodowy produkt polski** – tworzony przez **narodowe firmy polskie**, **we w pełni polskim łańcuchu wartości dodanej VAC (value-added-chain)**

4. Ujęcia patriotyzmu – przykład 2a, **czyli konkurencja jedynie na rynku zewnętrznym**

Mateusz Morawiecki (1/2):

- Ważne, by budować naszą politykę opartą o patriotyzm gospodarczy (?), wtedy wzrasta zaufanie do państwa. Patriotyzm jest fundamentem - tam, gdzie jest patriotyzm państwowy tam pojawi się również patriotyzm gospodarczy - 28.10.2016
- Silna gospodarka(?) musi się opierać na polskim kapitale, który będzie zdolny do przedsięwzięć innowacyjnych. (...) Musimy wyrównać szanse polskiego kapitału w międzynarodowej konkurencji, żeby dać mu możliwość rozwinięcia skrzydeł. Nie może być tak, że w wyścigu na równych prawach bierze udział bolid Formuły 1 i skuter czy syrenka. **Mamy bardzo silnych inwestorów zagranicznych w Polsce, czas pomyśleć o zwiększeniu siły polskich inwestorów za granicą** - 7.11.2015. **Brak niezwykle znaczącego uzupełnienia: „a także o zwiększeniu siły polskich inwestorów w kraju!”**

5. Ujęcia patriotyzmu – przykład 2b, czyli pułapka braku równowagi bez dobrej puenty

Mateusz Morawiecki (2/2),

dokument rządowy **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR):**

- Pułapka braku równowagi: „Krajowy kapitał jest podstawą stabilności wszystkich gospodarek rozwiniętych i dynamiczny wzrost jego roli stanowi podstawowy priorytet państwa (2016) / priorytet (2017) ”. Naszym zdaniem, właśnie to stanowi syntezę patriotyzmu gospodarczego.
- „Celem polskiego rządu musi być zatem stymulowanie aktywności **polskich firm (?)** tak, **aby obecność zagranicznego kapitału wzmacniała perspektywy wzrostu gospodarczego(?)**”, SOR 2016; Przede wszystkim powinno być raczej: „ stymulowanie aktywności **polskich firm (?)** tak, **aby**” wzrastała ich konkurencyjność, na rynku wewnętrznym oraz zewnętrznym.
- Generalnie, brak słownika używanych pojęć.
- Pojęcie patriotyzmu gospodarczego nie zostało użyte / wykorzystane ani razu.
- Do PKB odniesiono się 147 razy, do PNB – ani razu (w przeciwieństwie do stosownej prezentacji Ministerstwa z lutego 2016).

6. Ujęcia patriotyzmu – przykład 3, **czyli lojalność względem własnego narodu**

Jarosław Kaczyński:

- **Podstawą funkcjonowania władzy w Polsce powinien być patriotyzm gospodarczy, rozumiany jako obrona interesów polskich przedsiębiorców(?) i pracowników - 05.05.2014**
- **Jedyną właściwą postawą wobec gospodarki i państwa jest patriotyzm. Patriotyzm w polskiej tradycji jest utożsamiany z walką. Jest także utożsamiany z poświęceniem. Taka była nasza historia. Ale czas dzisiejszy nakazuje nam powiedzieć, że jest dziś potrzebny taki patriotyzm, który sytuuje się w sferze gospodarczej (...) - 31.01.2011**
- **Patriotyzm to lojalność wobec własnego narodu.- 18.02.2011, Trawestując wprost tę tezę JK: Patriotyzm gospodarczy to lojalność wobec własnego narodu w obszarze gospodarki.**

7. Ujęcia patriotyzmu – przykład 4 **czyli przeciw, a nawet za**

Tomasz Wróblewski:

- **Patriotyzm gospodarczy to nic innego jak forma okradania społeczeństwa z wolności osobistych** – z prawa do nieskrępowanego bogacenia się i szans na wzrost dobrobytu. (...) Donald Tusk nie używa tego terminu, ale otwarcie promuje innego potworka intelektualnego – **narodowe czempiony**. **17.06.2011**

Potem nastąpiła zmiana akcentów:

- **Państwa muszą bronić albo wspierać rodzimy kapitał**. Problem pojawia się wtedy, gdy pieniądze, które mają jakąś swoją flagę i ogromne możliwości, inwestuje się w kraju o nieproporcjonalnie mniejszych możliwościach i kapitale. Takim przykładem jest NAFTA, czyli porozumienie USA z Meksykiem. **21.03.2016**

8. Ujęcia patriotyzmu – przykład 5, **czyli patriotyzm nowoczesny**

Klub Jagielloński – Akademia Nowoczesnego Patriotyzmu:

patriotyzm gospodarczy to rozwój postawy przedsiębiorczej, wspieranie i docenianie polskich przedsiębiorców(?) np. przez **kupowanie polskich produktów(?)**, zakładanie i rozwijanie własnej działalności gospodarczej, tworzenie nowych miejsc pracy, dbałość o rozwój gospodarczy(?) i rozwój zaawansowanych technologii.

9. Ujęcia patriotyzmu – przykład 5, czyli interesariusze patriotyzmu gospodarczego (1/2) oraz ekonomia strukturalna w Niemczech

Jacek Łęski, Michał Kuź:

W „Bez retuszu” o patriotyzmie gospodarczym. „Czy to pojęcie jest w ogóle do ustalenia?”

Dziennikarz ekonomiczny Jacek Łęski, gospodarz nowego programu TVP1 „Chodzi o pieniądze”, dowodził, że **trudno mówić o jednym patriotyzmie gospodarczym**. – To się dzieli na dwie kategorie: **patriotyzm konsumencki**, gdy konsumenci podejmują wybory z powodu patriotycznego, np. wspierają lokalnych producentów, i **patriotyzm gospodarczy dotyczy przedsiębiorców, który zakłada np. kooperacje przedsiębiorcze** – wyliczał.

– Dodałbym trzeci element – wskazywał natomiast politolog, dr Michał Kuź, mając na myśli **patriotyzm samego państwa**. – Nie jest do końca tak, że państwo nie ma do odegrania żadnej roli, jeśli chodzi o tworzenie ram dla rozwoju gospodarczego – przekonywał.

Niemiecki przykład. W Niemczech mówi się o rozwojowym modelu państwa, o tzw. **ekonomii strukturalnej**, czyli o tworzeniu takiego modelu, **który łączy najlepsze elementy gospodarki wolnorynkowej ze stymulowaniem rozwoju rodzimych przedsiębiorstw i gospodarki** – powiedział.

21.03.2016

10. Ujęcia patriotyzmu – interesariusze patriotyzmu gospodarczego (2/2)

Ujęcie systemowe

Sektory działalności społeczno-gospodarczej:

- **pierwszy** - publiczny / państwowy / non-profit
- **drugi** – prywatny / rynkowy / for-profit
- **trzeci** – obywatelski / pozarządowy / non-profit – organizacje pozarządowe
- **czwarty** – oddolne inicjatywy obywatelskie, niesformalizowane i spontaniczne, w tym ruchy konsumentów / non profit

11. Ujęcia patriotyzmu – emocjonalne vs racjonalne

Patriotyzm może być rozumiany:

- **emocjonalnie**, jako miłość i gotowość poświęceń do kraju - ojczyzny, czy też
- **racjonalnie**, jako **tworzenie, rozwijanie, akceptacja i preferowanie warunków oraz rozwiązań racjonalnie korzystnych dla ojczyzny, a co za tym idzie bezpośrednio bądź pośrednio dla jej narodu**. W Polsce, mało zróżnicowanej narodowościowo, **w zastępstwie narodu można mówić także o obywatelach – Narodzie Polskim**, zgodnie z jego definicją w Konstytucji RP.

12. Racjonalny patriotyzm gospodarczy (RPG)

Co to jest

RPG to postawa oraz racjonalne działanie na rzecz gospodarczego dobrostanu obywateli – przede wszystkim poprzez rozwój polskich, narodowych, obywatelskich **czynników produkcji – kapitału (por. pułapka zrównoważonego rozwoju) oraz pracy ludzkiej.**

13. Racjonalny patriotyzm gospodarczy (RPG)

Składniki RPG

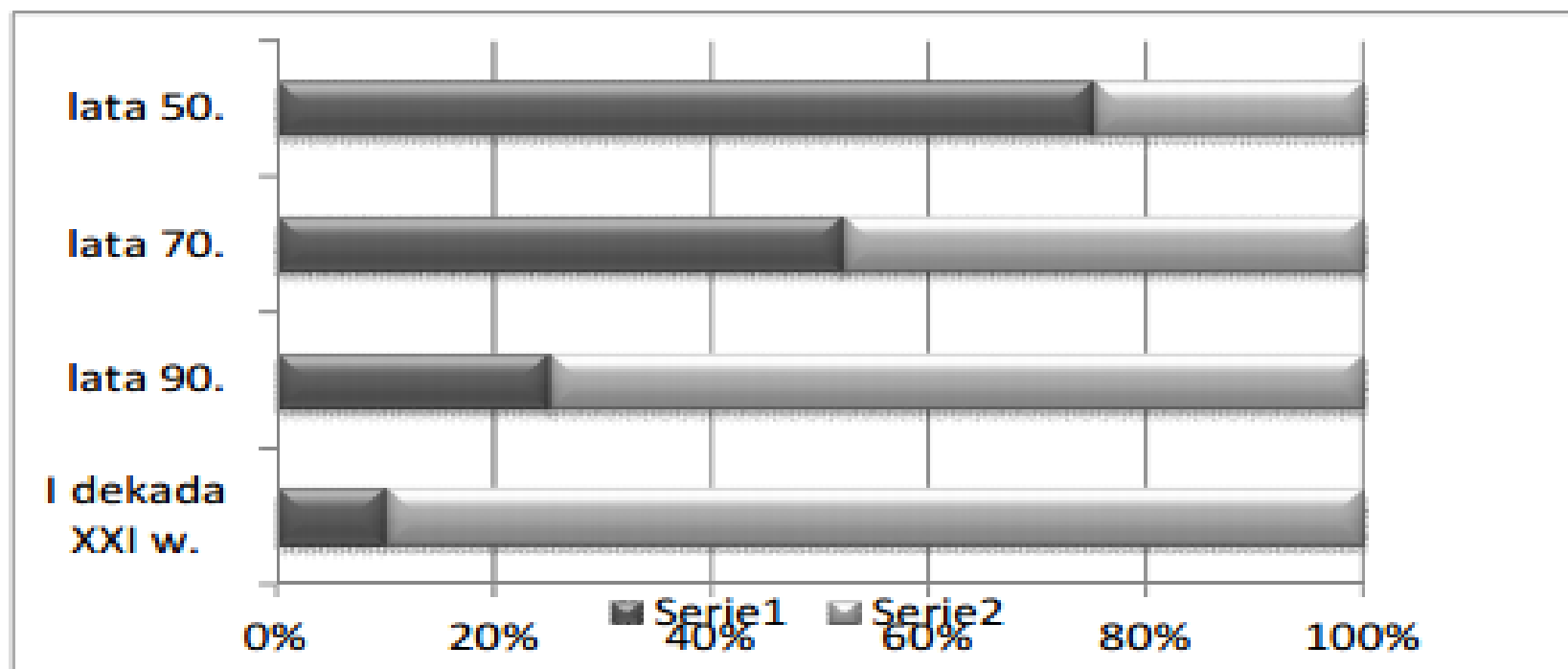
Wskaźnik gospodarczy z wyboru, adekwatny do mierzenia RPG to PNB, budowany przez obywatelskie **czynniki produkcji**:

- **kapitał materialny** (zasoby materialne, w tym ziemia)
- **kapitał niematerialny** (struktura i kultura organizacji, wiedza, know-how)
- **praca ludzka**

14. Racjonalny patriotyzm gospodarczy (RPG)

Kapitał niematerialny

Rysunek 1. Struktura udziału aktywów materialnych i niematerialnych w wartości przedsiębiorstw

Seria 1- aktywa materialne

Seria 2 – aktywa niematerialne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [Unni, 2010, s. 62]

15. Racjonalny patriotyzm gospodarczy (RPG)

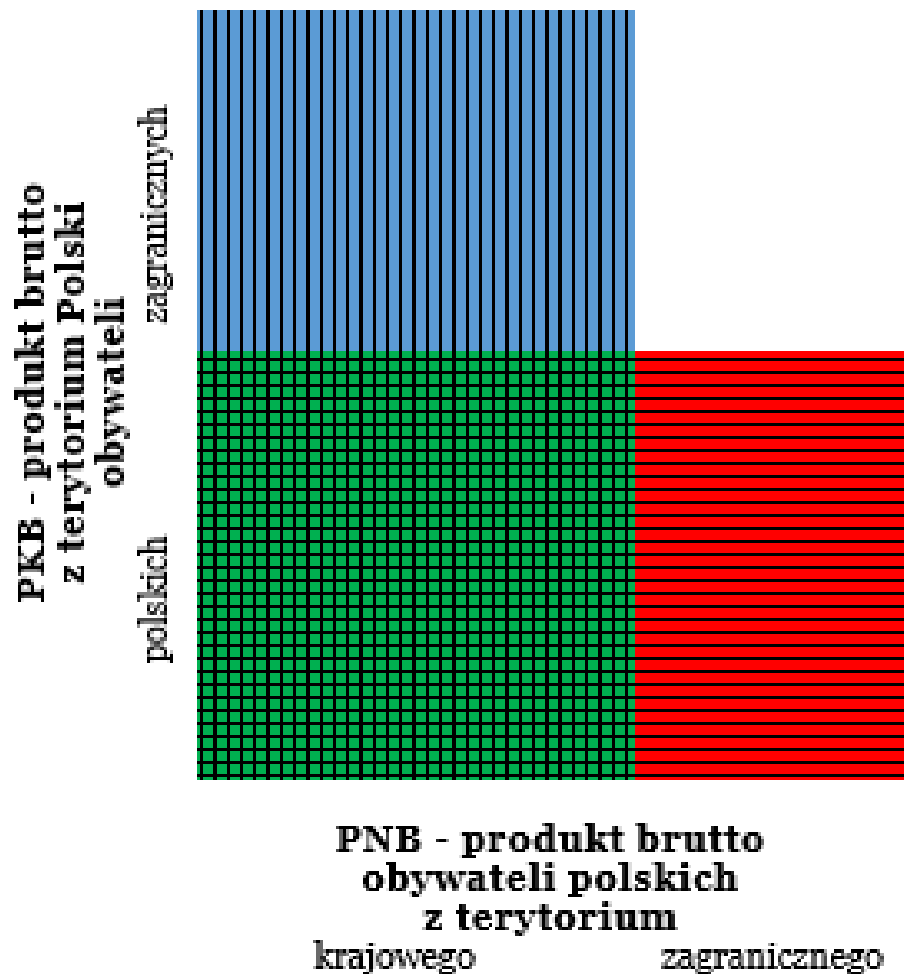
Praca ludzka

Kelso i ekonomia binarna

Współczesna gospodarka wytwarza niebezpieczną nierównowagę. **Za wytwórczość w coraz większym stopniu odpowiada kapitał (postęp technologiczny zwiększa produktywność maszyn), a w coraz mniejszym stopniu praca.** Skutkiem tego wartość pracy spada. Praca zaś jest jedynym produktywnym aktywem większości społeczeństwa, co oznacza, że w obecnych warunkach po prostu musi ono regularnie biednieć. Jak obrazowo opisuje to dr Krzysztof Nędzyński na łamach portalu ObserwatorFinansowy.pl: **„Rośnie siła nabywczą Buffettów i Kulczyków, których wszystkie potrzeby konsumpcyjne są już zaspokojone, a nie rośnie tych, którzy mają je niezaspokojone. Chronicznie brakuje popytu”.** Te obserwacje są kluczowe dla „ekonomii binarnej” – zestawu teorii, za których założyciela uznaje się właśnie Kelso.

16. Racjonalny patriotyzm gospodarczy (RPG)

Struktura produktu brutto - rysunek

Obszar gospodarki narodowej (sic!) (PKB)

Obszar gospodarki obywatelskiej (PNB)

Obszar gospodarki ojczyzstej / własnej (PWB)

PKB, PNB, PWB – różnią się jedynie obszarem, w którym są określane

17. Podstawowe wnioski

1. **Definicje w gospodarce: racjonalny dyskurs wymaga dookreślenia pojęć!** Potrzebne są działania na rzecz zmiany stanu rzeczy w środowisku polityczno-gospodarczym.
2. **Obok PKB, upublicznić PNB i strukturę wewn. dochodu.**
3. **Patriotyzm gospodarczy – dookreślić oficjalne znaczenie, powołać jednostkę / zespół monitorujący jego przestrzeganie zgodnie z zasadą, że „podstawą funkcjonowania władzy w Polsce powinien być patriotyzm gospodarczy, rozumiany jako obrona interesów polskich przedsiębiorców i pracowników”** – Jarosław Kaczyński, 05.05.2014

Pytania i odpowiedzi dla części II – Patriotyzm Gospodarczy

© Jan Parczewski
<http://www.radagospodarcza-sws.pl>